

Stan Illinois
Departament praw człowieka

Wnoszenie Skargi na Dyskryminację

Zgodnie z Ustawą o prawach człowieka stanu Illinois

ILLINOIS DEPARTMENT OF
 Human Rights

*Co zapewnia
Ustawa*

*Jak wnieść
skargę na
dyskryminację*

Department Praw Człowieka Stanu Illinois

Departament praw człowieka stanu Illinois („IDHR”) jest państwową agencją odpowiedzialną za wprowadzanie w życie Ustawy o prawach człowieka stanu Illinois (zwanej dalej „Ustawą”).

MISJA

MISJĄ DEPARTAMENTU PRAW CZŁOWIEKA STANU ILLINOIS JEST PRZYJĘCIE ZA LINIĘ POSTĘPOWANIA OCHRONĘ WSZYSTKICH OSÓB PRZE-
BYWAJĄCYCH W GRANICACH STANU ILLINOIS PRZED BEZPRAWNĄ DYS-
KRYMINACJĄ ORAZ USTANAWIANIE I PROMOWANIE RÓWNYCH
MOŻLIWOŚCI DLA WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW STANU.

Czym jest Ustawa?

Ustawa Stanu Illinois o Prawach Człowieka (Illinois Human Rights Act) zabrania dyskryminacji w obszarze zatrudnienia, oceny sytuacji finansowej, instytucji i obiektów publicznych, transakcji na rynku nieruchomości, ze względu na rasę, kolor skóry, wyznanie, płeć (w tym ciąża i molestowanie seksualne), pochodzenie, wiek, nakaz ochrony, stan cywilny, niepełnosprawność, orientację seksualną (w tym identyfikację płciową), informacje o karalności w aspekcie zatrudnienia, status rodzinny w gospodarstwie domowym (rodziny z dziećmi poniżej 18 roku życia), i wielu innych.

Zatrudnienie: Ustawa chroni osoby przed dyskryminacją we wszystkich warunkach zatrudnienia, włączając w to zatrudnianie, wybór pracowników, awans, transfer, wynagrodzenie, gwarancję zatrudnienia, zwalnianie pracowników oraz działania dyscyplinarne.

Sprawiedliwa gospodarka mieszkaniowa (transakcje obejmujące nieruchomości): Za bezpRAWną uważana jest dyskryminacja podczas sprzedaży lub wynajmu nieruchomości mieszkalnych lub komercyjnych. Niektóre z przykładów takiej dyskryminacji to:

- zmiana zasad, warunków lub przywilejów dla danej transakcji,
- odmowa zapewnienia lokum rodzinom z dziećmi,
- odmowa wydania zezwolenia na dokonanie udogodnień/modyfikacji w celu przystosowania mieszkania dla potrzeb osób niepełnosprawnych,
- fałszywe przedstawianie nieruchomości jako niedostępnej do sprzedaży bądź wynajmu.

Kredyt finansowy: Wszystkie instytucje finansowe działające na terenie stanu Illinois mają zakaz dyskryminowania podczas przyznawania kredytów mieszkaniowych, pożyczek na cele komercyjne lub osobiste oraz podczas wydawania kart kredytowych.

Publiczne udogodnienia: Za bezpRAWNE uważa się dyskryminację w pełnym i równym dostępie do udogodnień, dóbr i usług w jakimkolwiek miejscu publicznych udogodnień takich jak firmy, miejsca rekreacyjne, zakwaterowanie, rozrywka lub zaplecze transportowe.

Napastowanie seksualne w instytucjach nauczania wyższego: Przepisy prawa zakazują podejmowania niepożądanych zachowań z podtekstem seksualnym czy kierowania próśb o zaspokojenie potrzeb seksualnych do studentek/studentów przez pracowników rektoratu, członków kadry nauczycielskiej oraz personelu administracyjnego i asystentów wykładowców w publicznych i prywatnych placówkach edukacyjnych, jeżeli takie zachowanie ma wpływ na wyniki studenta/studentki w nauce, przyczynia się do zastraszenia lub obrażenia studenta/studentki bądź, jeśli stanowi warunek uzyskania dostępu do oferty edukacyjnej czy pozaprogramowej.

Przysługuje Ci prawo do złożenia skargi w Departamencie Praw Człowieka w Illinois, jeżeli:

- 1) jesteś obiektem dyskryminującego traktowania przez wyżej wymienioną osobę, firmę, pracodawcę, organizację pracy, agencję zatrudnienia lub agencję rządową,
- 2) przebieg postępowania zależał od Twojego statusu w jednej z klas chronionych,
- 3) postępowanie było prowadzone w jednym z pięciu wyżej wymienionych obszarów oraz
- 4) oskarżenie zostanie wniesione do Departamentu praw człowieka najszybciej jak to możliwe po tym, jak dyskryminująca sytuacja miała miejsce, lecz nie później niż 180 dni od zaistnienia dyskryminacji. (W przypadku dyskryminacji mieszkaniowej oskarżenie możesz wnieść po jednym roku).

Jak wnieść skargę

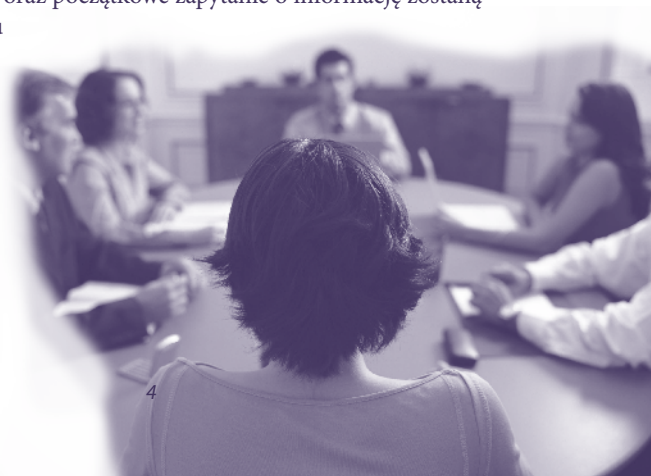
Jeżeli uważasz, że naruszone zostały Twoje prawa, może zwrócić się do członka personelu IDHR przyjmującego zlecenia, by przedyskutować Twoje wątpliwości. Przeprowadzą oni z Tobą rozmowę kwalifikacyjną i, jeśli przedstawione przez Ciebie zarzuty są wymienione w Ustawie, przygotowują projekt skargi, który musisz podpisać i potwierdzić notarialnie. Personel IDHR nie sugeruje, co powinno być powodem wniesienia skargi, jednakże przedstawia różne typy dyskryminacji i wyjaśnia, jak wygląda procedura wnoszenia skargi. Dodatkowo, w razie potrzeby, IDHR może zapewnić przekazanie sprawy innym agencjom.

O CZYM POWINIENES NAM POWIEDZIEĆ, WNOŚĄC SKARGĘ:

GDY WNOŚISZ SKARGĘ NA DISKRYMINACJĘ, BĘDZIESZ NAM MUSIAŁ PRZEDSTAWIĆ TAK WIELE SZCZEGÓŁOWYCH INFORMACJI, JAK TO MOŻLIWE.

- PAMIĘTAJ O PODANIU IMIENIA I NAZWISKA, ADRESU DO KORESPONDENCJI, ADRESU E-MAIL (JEŚLI TAKI POSIADASZ), NUMERU TELEFONU, POD KTÓRYM MOŻNA SIĘ Z TOBĄ SKONTAKTOWAĆ, A TAKŻE DANE OSOBY KONTAKTOWEJ, JEŚLI NIE BĘDZIE MOŻLIWOŚCI BEZPOŚREDNIEGO KONTAKTU Z TOBĄ.
- PODAJ DOKŁADNE I KOMPLETNE INFORMACJE (ŁĄCZNIE Z NAZWĄ/NAZWISKIEM, ADRESEM/ADRESAMI I NUMERAMI TELEFONÓW) PRACODAWCY, ZWIĄZKU, OSOBY LUB INNEJ ORGANIZACJI, CO DO KTÓRYCH SĄDZISZ, ŻE POSTĄPILI WOBEC CIEBIE W SPOSÓB DISKRYMINUJĄCY.
- PODAJ DATĘ, KIEDY OSTATNI RAZ MIAŁ MIEJSCE ZARZUCANY PRZYPADK DYSKRYMINACJI.
- PRZYGOTUJ NAZWISKA I DANE KONTAKTOWE JAKICHKOLWIEK ŚWIADKÓW ORAZ KOPIE ISTOTNYCH DOKUMENTÓW.

Skarga może zostać złożona pisemnie, telefonicznie bądź osobiście. Formularze można pobrać w naszej witrynie internetowej. (w przypadku wnoszenia skargi osobiście, proszę pamiętać o tym, że wszystkie wchodzące osoby są poddawane kontroli, i aby wejść do budynku, musisz posiadać dokument tożsamości ze zdjęciem). Kopia skargi oraz początkowe zapytanie o informację zostaną przekazane Pozwanemu (osobie lub jednostce, którą uważasz za dyskryminującą Cię) pocztą w ciągu 10 dni.

Mediacja

Konferencja mediacyjna stanowi alternatywę dla dochodzenia — dzięki niej możliwe jest szybkie rozwiązanie konfliktu. Mediacja to nieformalny, nieodpłatny proces, podczas którego Skarżący i Pozwani (w dalszej części zwani „stronami”) spotykają się dobrowolnie z wyszkolonym i certyfikowanym mediatorem IDHR, który pomaga im w znalezieniu rozwiązania w związku ze złożoną skargą. Przebieg procesu mediacyjnego ma charakter poufny, a wszystkie spotkania mediacyjne odbywają się w biurze IDHR w Chicago. Podczas mediacji (trwającej cztery lub więcej godzin) mogą być obecni adwokaci pełniący rolę doradców. Mediator IDHR nie narzuca stronom żadnej decyzji. Akceptacja ugody nie jest jednoznaczna z przyznaniem się do winy przez Pozwanego. Warunki ugody mogą obejmować elementy finansowe i nie-finansowe. Jeśli dojdzie do ugody, określone są ramy czasowe, w których strony mogą się wycofać z ugody. Jeśli ugody nie uda się osiągnąć, kontynuowane jest rozpatrywanie skargi.

Dochodzenie

Jeżeli strony nie biorą udziału w mediacji lub mediacja nie daje rezultatu, sprawa przechodzi do etapu rozpatrywania. Skarżący i Pozwani mają obowiązek współpracować z postępowaniem IDHR. IDHR ma również uprawnienia do zażądania wglądu do istotnych dla sprawy dokumentów oraz wezwania istotnych dla sprawy osób. Rolą IDHR jest prowadzenie neutralnego dochodzenia sprawdzającego prawdziwość wymienionych w skardze zarzutów. Osoba wyznaczona do prowadzenia dochodzenia może kontaktować się ze świadkami oraz przesłuchiwać ich, może także uzyskiwać od obydwu stron dokumenty związane ze sprawą. Od pozwanych wymaga się *zachowania wszystkich dokumentów* należących do skargi. Dodatkowo, **zabrania się Pozwanym brać odwet na kimkolwiek za to, że osoba ta złożyła skargę lub w jakikolwiek sposób brała udział w postępowaniu w sprawie skargi.** Osoba, której wydaje się, że stała się obiektem akcji odwetowej może złożyć w IDHR skargę w sprawie odwetu.

Konferencja mająca na celu zebranie informacji

Może być wymagane wzięcie udziału w konferencji mającej na celu zebranie informacji, która jest osobistym spotkaniem prowadzonym przez Referenta

IDHR. Jest ona narzędziem służącym do prowadzenia dochodzenia stworzonym po to, by zapewnić dokładne dochodzenie lub wczesne dobrowolne porozumienie. Każda ze stron przedstawia swoją wersję wydarzeń i odpowiada na argumenty strony przeciwnej. Nieusprawiedliwiona nieobecność w konferencji mającej na celu zebranie informacji, może spowodować, w przypadku Skarżącego, oddalenie skargi lub, w przypadku Pozwanego, zaoczne wydanie wyroku.

Jeśli organizowana jest konferencja mająca na celu zebranie informacji, obie ze stron mogą pojawić się z doradcą prawnym, jeśli tylko adwokat zgłosił „Powiadomienie o obecności”. Jednakże rola pełniona przez adwokatów jest wyłącznie doradcza i nie mogą oni składać zeznań (poza przypadkiem, gdy posiadają wiadomości z pierwszej ręki) ani też zadawać którejkolwiek ze stron bezpośrednich pytań.

Nie jest wymagane reprezentowanie którejkolwiek ze stron przez adwokata.

Referent upewni się, że wszystkie strony posiadają pełną i sprawiedliwą możliwość przedstawienia faktów oraz dowodów. Skarżący, którzy nie są reprezentowani przez prawnego doradcę mogą przyjść na konferencję z przyjacielem lub krewnym, służącym radą lub zapewniającym wsparcie, jednakże osoba ta może złożyć zeznania wyłącznie w kwestiach, co do których posiada wiedzę z pierwszej ręki. Dodatkowo, jeśli jest to konieczne, Skarżący może zaprosić tłumacza symultanicznego. W konferencji mogą brać również udział świadkowie, jednakże ich obecność zależy od uznania Referenta.

Referent odpytuje strony, pozwalając kolejno Skarżącym i Pozwanym reagować na oświadczenia drugiej strony, jak również umożliwiając im przedstawienie dokumentów i świadectw potwierdzających przedstawioną wersję wydarzeń. Referent może poprosić o przedłożenie dodatkowych dokumentów koniecznych do rozpatrzenia skargi.

Referent wykonuje nieoficjalne notatki dotyczące oświadczeń i odpowiedzi stron. Zgodnie z przepisami obowiązującymi w Departamencie Praw Człowieka stanu Illinois, notatki te są objęte tajemnicą zawodową i nie można ich udostępnić żadnej ze stron. Konferencja nie jest formalnym przesłuchaniem, dlatego pracownik Departamentu Praw Człowieka stanu Illinois nie sporządza zapisu stenograficznego z jej przebiegu.

Jeśli Referent nie zwoła konferencji w celu zebrania informacji, zgromadzi fakty i dowody podczas oddzielnych spotkań ze Skarżącymi i Pozwanymi.

Wnioski i wyniki

Po przeprowadzeniu dochodzenia przygotowany jest pisemny raport rekomendujący, czy istnieją „mocne dowody” tego, że naruszona została Ustawa czy też nie.

Znalezienie „mocnych dowodów” oznacza, że istnieje wystarczająca ilość materiału dowodowego, by Skarżący zgłosił sprawę przed sędzią prawa administracyjnego Komisji Praw Człowieka Stanu Illinois (zwanej dalej Komisją) – agencją, która przeprowadza przesłuchania w sprawie skarg wniesionych do IDHR przez Skarżącego bądź w jego imieniu – lub w odpowiednim stanowym sądzie okręgowym. Sąd ten (Komisja lub też sąd okręgowy) wysłucha zeznań, odbierze materiał dowodowy oraz zadecyduje, czy miała miejsce bezprawna dyskryminacja.

Jeśli zgromadzone zostaną mocne dowody, Skarżący może:

- 1) zażądać od IDHR (w czasie określonym w Ustawie), by w imieniu Skarżącego została wniesiona skarga przed Komisją LUB
- 2) rozpocząć (w czasie określonym przez Ustawę) sprawę cywilną w sądzie okręgowym właściwym dla danego terytorium.

W przypadku spraw mieszkaniowych lub gdy Skarżący żąda od IDHR wniesienia skargi przed Komisję zostanie przydzielony adwokat, którego zadaniem będzie pomóc stronom rozwiązać sprawę lub „osiągnąć ugodę”. Jeśli dobrowolne porozumienie nie zostaje zawarte, IDHR wniesie, w imieniu Skarżącego, Skargę przed Komisję na naruszenie praw cywilnych. Na Skarżącym ciąży obowiązek udowodnienia sprawy przed Komisją.

Jeśli IDHR stwierdzi „brak mocnych dowodów” na dyskryminację, skarga zostanie oddalona. W czasie określonym przez Ustawę Skarżący może albo 1) złożyć przed Komisją Wniosek o sprawdzenie* LUB 2) rozpocząć w sądzie okręgowym właściwym dla danego terytorium sprawę cywilną. (W przypadku spraw mieszkaniowych możliwa jest tylko opcja pierwsza).

Dodatkowo, w czasie określonym Ustawą, Pozwany może złożyć przed Komisją Wniosek o sprawdzenie*, jeśli IDHR wydało „Powiadomienie o wyroku zaocznym”. Od końcowych postanowień Komisji można się odwoływać do odpowiedniego sądu apelacyjnego.

**Dla skarg wniesionych przed 1.01.08, Wniosek o sprawdzenie jest wnoszony do Kierownika porad prawnych dla departamentu.*

Jak długo trwa proces?

Ustawa o prawach człowieka wymaga, by IDHR zakończyło wszelkie postępowanie przedstawiło wnioski w ciągu 365 dni od daty wniesienia kompletnej skargi lub po dłuższym okresie, na który strony wyraziły pisemną zgodę. (Sprawy mieszkaniowe mają zostać zakończone w ciągu 100 dni od daty wniesienia, chyba, że nie jest to praktykowane). IDHR dokłada wszelkich starań, by ukończyć dochodzenie na czas. Jednakże, referent może wystąpić o przedłużenie terminu zakończenia dochodzenia. Jeśli jedna lub obydwie strony nie podpiszą zgody na przedłużenie oraz gdy w ciągu 365 dni od daty złożenia IDHR nie przedstawi wniosku lub zawiadomienia o oddaleniu skargi, Skarżący ma 90 dni na to, by złożyć skargę przed Komisją lub rozpocząć postępowanie cywilne w stanowym sądzie okręgowym właściwym dla danego terytorium. Jeśli Skarżący nie wniesie skargi przed Komisją i nie rozpocznie postępowania cywilnego w stanowym sądzie okręgowym, w danej sprawie nie zostaną podjęte żadne działania (w przypadku spraw mieszkaniowych przedłużenia nie są konieczne).

Komisja praw człowieka stanu Illinois

Komisja jest oddzielną agencją stanową, która prowadzi publiczne przesłuchania w sprawie skarg wniesionych przez IDHR. IDHR nie reprezentuje przed Komisją żadnej ze stron. Obydwie strony mogą posiadać reprezentację prawną, by odpowiednio prezentować lub bronić sprawę przed sędzią prawa administracyjnego oraz Komisją praw człowieka.

Jeśli Skarżący wygra sprawę tym poziomie, sędzia może zarządzić środki dozwolone przez Ustawę jako zadośćuczynienie dla Skarżącego. Środki mogą obejmować zaległą zapłatę, utracone świadczenia, wyczyszczenie listy personelu, straty emocjonalne, zatrudnienie, awans, przywrócenie na stanowisko, zadośćuczynienie w przypadku, gdy przywrócenie na stanowisko nie jest możliwe, oraz opłaty i koszty związane z pracą adwokatów. Zgodnie z Ustawą, nie stosuje się odszkodowań, których celem jest ukaranie pracodawcy.

Związek z Agencjami federalnymi i Sądami federalnymi

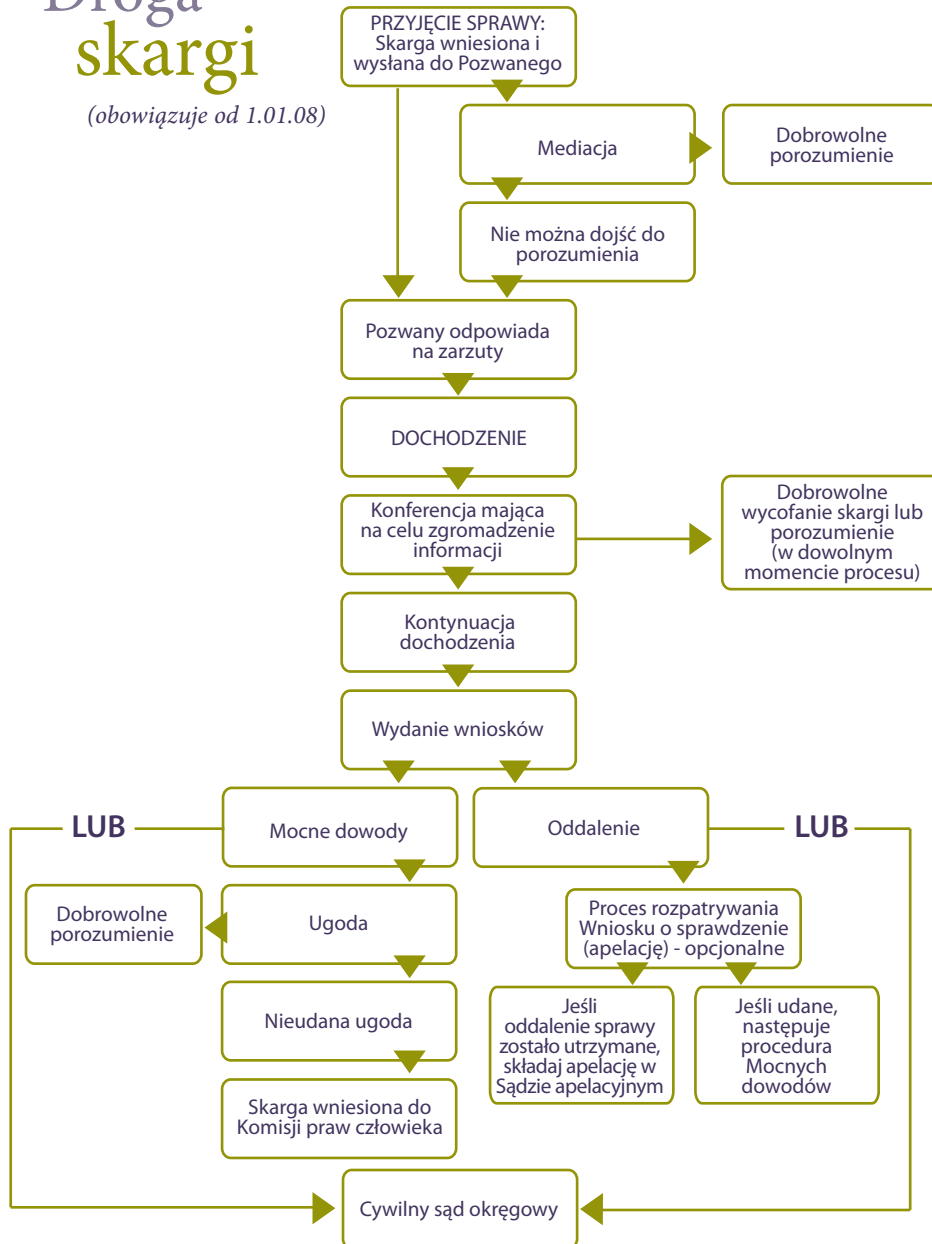
Aby chronić federalne prawa Skarżącego, IDHR automatycznie wnosi odpowiednie skargi w sprawie zatrudnienia jednocześnie do federalnej Komisji do spraw równych szans w zatrudnieniu (Equal Employment Opportunity Commission – EEOC) i prowadzi dochodzenie dla EEOC zgodnie z warunkami agencyjnej Umowy o pracę elastycznej. Na takiej samej zasadzie sprawy mieszkaniowe są jednocześnie wnoszone do Departamentu budownictwa i rozwoju miejskiego Stanów Zjednoczonych (U.S. Department of Housing and Urban Development – HUD).

Skarżący w sprawie zatrudnienia może w dowolnym momencie zażądać od EEOC „Zawiadomienia o prawie do skarżenia”, co pozwala na wniesienie sprawy do sądu federalnego. Jeśli zażądane zostało zawiadomienie o prawie do pozwania, zachęca się do wycofania sprawy z IDHR. Jeżeli do sądu federalnego wpłynie skarga dotycząca tych samych spraw, co w IDHR i nie została ona wycofana, IDHR zawiesi postępowanie.

Przed wycofaniem skargi zaleca się konsultację z adwokatem w celu ustalenia, czy taki sposób postępowania jest najlepszy. Przedstawiciele IDHR nie mogą udzielać porad prawnych Skarżącym ani Pozwanym z uwagi na konieczność zachowania neutralnej roli IDHR.

Droga skargi

(obowiązuje od 1.01.08)

Inne świadczenia

oferowane przez

Departament Praw Człowieka
stanu Illinois

Szkolenie: Instytut Szkoleń i Rozwoju (zwany dalej „Instytutem”) organizuje na terenie stanu Illinois szkolenia mające na celu zwiększenie szacunku do przedstawicieli różnych kultur, zarówno w pracy, jak i w domu. Wykorzystując scenariusze wzięte z życia, certyfikowani trenerzy informują słuchaczy na temat przepisów i praktyk dotyczących uczciwego zatrudniania, sposobów rozwiązywania konfliktów poprzez lepsze wzajemne zrozumienie, a także na temat przepisów zabraniających dyskryminacji, m.in. zapobiegania przypadkom napastowania seksualnego. Uczestnikom szkoleń rozdawane są ulotki do samodzielnego przeanalizowania, a także wskazówki do zastosowania w pracy. Działanie Instytutu zostało zatwierdzone przez organizację *HR Certification Institute*. Instytut oferuje moduły szkoleniowe, w ramach których przyznawane są certyfikaty z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi. Istnieje możliwość skorzystania z sesji prywatnych i publicznych. W przypadku szkolenia u uczestników mogą być naliczane opłaty. Aby uzyskać więcej informacji lub zaplanować szkolenie, należy zadzwonić pod numer telefonu 001 (312) 814-2477.

Zachęcanie do akcji afirmatywnych: Jednostka ds. współpracy z organami państwowymi monitoruje i świadczy wsparcie techniczne na rzecz państwowych agencji wykonawczych w kwestiach dotyczących zachowania zgodności z przepisami o tworzeniu równych możliwości zatrudnienia i akcjach afirmatywnych. Jednostka reprezentuje również te organa przed Międzyresortowym Komitetem ds. Niepełnosprawnych Pracowników („ICED”).

Zamówienia publiczne: Wszystkie osoby fizyczne i firmy zatrudniające 15 lub więcej pracowników w dowolnym momencie podczas 365-dniowego okresu bezpośrednio poprzedzającego datę złożenia wniosku, pragnące podjąć współpracę z dowolną jednostką publiczną stanu Illinois są zobowiązane zarejestrować się w Oddziale zamówień publicznych, aby uzyskać numer oferenta i potwierdzić wdrożenie zasad równych możliwości podczas zatrudniania pracowników, a także przestrzeganie zasad i przepisów określonych przez Departament Praw Człowieka w stanie Illinois.

Edukacja i pomoc potrzebującym: Pracownicy działu pomocy potrzebującym pełnią funkcję komórki *public relations* w Departamencie Praw Człowieka stanu Illinois. W ramach działań mających na celu informowanie opinii publicznej o kwestiach praw człowieka, organizują oni warsztaty, szkolenia, imprezy oraz programy skierowane do społeczności i organizacji obywatelskich. Udzielają także odpowiedzi na pytania przedstawicieli mediów i społeczeństwa.

Aby otrzymać więcej informacji, skontaktuj się z:

Wydział praw człowieka stanu Illinois

Godziny urzędowania: od poniedziałku do piątku od godz. 8:30 do 17:00.

Wywiady wstępne: pon-pt, 8:30-15:00

(w piątek nie przeprowadza się żadnych przesłuchań związanych z przyjmowaniem spraw)

Strona: www.state.il.us/dhrr

W Chicago:

James R. Thompson Center

100 West Randolph Street, Lokal nr 10-100

Chicago, IL 60601

001 (312) 814-6200 lub (800) 662-3942

001 (866) 740-3953 (system TTY)

001 (312) 814-6251 — faks

W Springfield:

222 South College St., 1-sze piętro

Springfield, IL 62704

001 (217) 785-5100

001 (866) 740-3953 (system TTY)

001 (217) 785-5106 — faks

W Marion:

2309 W. Main St.

Marion, IL 62959

001 (618) 993-7463

001 (866) 740-3953 (system TTY)

001 (618) 993-7464 — faks

Zadaniem tej broszury jest ułatwienie zrozumienia głównych usług i procesów Departamentu praw człowieka stanu Illinois. Przewodnik ten nie odpowiada na wszystkie pytania dotyczące dyskryminacji i każda indywidualna sprawa może mieć inny przebieg niż ten opisany powyżej. IDHR posiada specjalne regulacje i procedury, które stosowane są do każdej ze spraw. Jeśli mają Państwo jakiegokolwiek pytania do przedstawionych wyżej tematów, proszę zadzwonić do najbliższego biura IDHR.

Zgodnie z Ustawą o niepełnosprawnych Amerykanach, sekcją 504 Ustawy o rehabilitacji z 1973 roku oraz Ustawą o prawach człowieka stanu Illinois, IDHR zapewnia, by wszystkie programy były z łatwością dostępne i gotowe do użycia przez wykwalifikowane osoby niepełnosprawne. Koordynator ADA może podać Państwu dodatkowe informacje o wymaganiach dotyczących zgodności pod numerem telefonu: (217)785-5119 (głosowy) lub 001 (866) 740-3953 (TTY).

Z upoważnienia władz stanu Illinois
(102014-POLISH-WEB)